

4. OBYVATELSTVO

Údaje o počtu a složení obyvatelstva jsou získávány ze sčítání lidu, na něž navazují každoroční statistické bilance dat o narození, sňatcích, rozvodech, úmrtí a stěhování. Zdrojem dat jsou statistická hlášení z matrik, pokud není uvedeno jinak.

Veškeré údaje se týkají obyvatel s trvalým bydlištěm na uvedeném území bez ohledu na státní občanství. Od roku 2001 jsou započtení cizinci s přiznaným azylem, cizinci s vízy nad 90 dní a od 1. 5. 2004 i občané zemí EU s přechodným pobytem a občané třetích zemí s dlouhodobým pobytem na území ČR.

Střední stav obyvatelstva vyjadřuje počet obyvatel daného území bilancovaný k 1. 7. sledovaného roku. **Přirozený přírůstek** obyvatel je rozdíl mezi počtem živě narozených dětí a počtem zemřelých osob. **Celkový přírůstek** obyvatel je součtem přirozeného přírůstku a přírůstku stěhování. **Stěhováním** se rozumí změna trvalého bydliště či dlouhodobého pobytu osoby přes hranice uvedeného území. Zdrojem dat o stěhování je Informační systém evidence obyvatel Ministerstva vnitra ČR.

Za **živě narozené dítě** je považován plod, který projevil po narození aspoň jednu ze známek života a má porodní hmotnost 500 g a vyšší, případně nižší než 500 g, pokud přežije 24 hodin po porodu. Za **mrtvě narozené dítě** se považuje plod, který neprojevuje ani jednu ze známek života a má porodní hmotnost 1 000 g a vyšší. Územně jsou narozené děti započteny podle trvalého pobytu matky v době porodu. **Úhrnná plodnost** udává průměrný počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném kalendářním roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15 - 49 let) neměnné.

Potratem se rozumí ukončení těhotenství, které lékař klasifikuje (na základě naplnění příslušných kritérií) jako potrat. Údaje o potratech jsou převzaty z dat Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR (ÚZIS). **Úhrnná potratovost** je průměrný počet potratů, které by připadly na jednu ženu za předpokladu, že by míry potratovosti podle věku, zaznamenané ve sledovaném kalendářním roce, zůstaly během jejího reprodukčního věku (15 - 49 let) neměnné.

Mrtvorozenost je počet mrtvě narozených dětí připadající na 1 000 narozených celkem. **Kojenecká úmrtnost** je počet dětí zemřelých před dosažením věku 1 roku na 1 000 živě narozených dětí. **Novorozenecká úmrtnost** je počet dětí zemřelých před dosažením věku 28 dnů na 1 000 živě narozených.

Údaje o **zemřelých podle příčin smrti** jsou tříděny podle Mezinárodní statistické klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů ve znění 10. decenální revize (MKN-10), platné od 1. 1. 1994.

Index stáří je poměr počtu osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0 až 14 let. **Naděje dožití** vyjadřuje průměrný počet let, který má nadějí prožít osoba právě x-letá při zachování řádu úmrtnosti sledovaného období daného úmrtnostní tabulkou. S ohledem na vyloučení nahodilých výkyvů je používán pro kraje průměr za dvouletá období a pro okresy průměr za pětiletá období.

Sňatky jsou započítány do příslušného území podle místa pobytu ženicha. **Rozvody** jsou sledovány na základě údajů poskytovaných příslušnými soudy. Jsou územně tříděny podle posledního společného bydliště manželů.

V roce 2009 byla oddělením demografické statistiky zpracována nová **populační projekce** České republiky. Podle výsledků střední varianty projekce byly provedeny i výpočty za kraje a oblasti ČR. Základní výsledky jsou uvedeny v tabulce 4-13. Projekce za kraje byla vypočtena bez vlivu migrace a ukazuje na hypotetický vývoj počtu a složení obyvatelstva kraje ovlivněný pouze přirozenou měnou obyvatel, tedy předpokládanou úrovní porodnosti a úmrtnosti (při posouvání věkové struktury obyvatelstva).

Za **cizince** jsou v ČR považovány osoby s jiným než českým státním občanstvím, osoby bez státního občanství a rovněž osoby s více občanstvími, z nichž žádné není státním občanstvím ČR.

V tabulkách 4-11. a 4-12. jsou do celkového počtu cizinců řazeni cizinci s trvalým pobytem, občané EU/EHP a Švýcarska a jejich rodinní příslušníci s pobytem přechodným, občané tzv. třetích zemí s dlouhodobým pobytem, příp. s vízy nad 90 dní. Údaje pocházejí z evidence Ředitelství služby cizinecké policie.